

Zondaggroep II, 14 april 1963.

Goedenmorgen, vrienden.

Het is eerste Paasdag en misschien verwacht u dat we het oude Paasverhaal gaan oprakelen, maar dat is overbekend. U heeft misschien zelf bepaalde punten, die u ter sprake wilt brengen en daarom lijkt het me beter dat we maar gewoon proberen verder te gaan op de gebruikelijke wijze, op voorwaarde dat ik misschien onderbreek voor een andere spreker, maar dat weet ik dus niet zeker. Heeft u zelf een onderwerp of een punt?

❖ *Ik heb er een paar.*

1^e De consequenties van het groeiend bewustzijn

2^e Als men de gulden middenweg tracht te bewandelen, schaadt men dan niet zijn bewustzijn?

3^e symboliek van de drie kruisen op Golgotha.

Dat kan ik wel zo'n beetje beantwoorden.

Het is n.l. zo: de symboliek van de drie kruisen op Golgotha wijst eigenlijk op de gulden middenweg. Jezus hangt tussen twee moordenaars. De een is de goede, de ander de slechte, maar moordenaars zijn het. Want een ieder, die een uiterste kiest hetzij ten goede of ten kwade is een extremist en daardoor ook iemand die te ver gaat. Jezus zelf hangt in het midden. Niet alleen maar omdat het mooier uitkomt - het is geen kwestie van een arrangement - maar omdat hij degene is, die juist wel die gulden middenweg kent. Hij is degene, die het goddelijk bewustzijn heeft. Want God is in alle dingen, licht en duister zijn uit God. In jezelf moet je de synthese vinden tussen licht en duister, tussen de wet - bij wijze van spreken - en de directe liefde, de schoonheid, de openbaring. En in deze synthese ligt de groei van het bewustzijn.

Hier heeft u twee vragen beantwoord gekregen. Ik heb dat gedaan, omdat ik meen dat te spreken over Golgotha op het ogenblik een beetje uit de tijd is. Golgotha is een zeer groot gebeuren geweest, maar ik geloof niet dat Golgotha voor de mens nog een realiteit is. Het is een mythos geworden en in deze mythos gaat het menselijk bewustzijn ten onder aan de illusie, die het scheidt. We mogen het dus als leer rustig aanvaarden, daartegen is geen bezwaar. Maar wanneer wij verder willen gaan, dan zullen we op een gegeven ogenblik al deze, op zichzelf mooie leerstellingen, moeten achterlaten voor de werkelijkheid, die erin is gelegen. U zult dan wel begrijpen, dat ik dus uw eerste onderwerp voor de eerste Paasdag nog als het meest passende beschouw.

DE CONSEQUENTIES VAN HET GROEIEND BEWUSTZIEN

Hoe meer ik mij bewust word van alle dingen, hoe intenser ik ook geneigd zal zijn om alle dingen te leven, te erkennen en hoe meer ik het voor en het tegen van alle dingen besef. En dat houdt in dat het leven dat je leidt (dus niet alleen het materiele leven maar ook het geestelijk leven) je eigenlijk steeds weer verwijderd van de normale wereld.

Een groeiend bewustzijn is een bewustzijn, waardoor de mens dichter komt te staan bij God. Maar dat betekent ook, dat alle woorden die over God worden gesproken minder betekenis krijgen. Dus alle geestelijke leringen veranderen langzaam maar zeker in iets, dat je zelf verwerkt. Er is niet meer sprake van het voortdurend je bezighouden met de nieuwe ontdekking of de nieuwe stelling en het nieuwe argument, het is meer een kwestie van erkennen geworden.

Wanneer je in jezelf een groeiend bewustzijn hebt, dan wordt de wereld aan de ene kant intenser; want er leeft in je meer van God maar ook van persoonlijk streven, van persoonlijk denken. Je persoonlijkheid vraagt om steeds vollediger uiting. Zolang je denkt dat een ander het beter weet, zolang je je laat overweldigen door de maatschappij rond je, door de systemen waarin je nu eenmaal bent geboren of maatschappelijk bent ingepast, dan is het gemakkelijk en kun je alles naar buiten afschuiven: zo hoort het en zo hoort het niet. Maar wanneer dat

bewustzijn verder groeit, dan beseft het; Ik ben. Ik ben deel van een hogere kracht. In die kracht heb ik bepaalde verplichtingen; maar die bestaan voor mijzelf en niet voor de wereld. Ik heb in die kracht bepaalde rechten; maar die rechten erken ik weer in mijzelf. De wereld behoeft ze niet te erkennen. En zo zou je kunnen zeggen;

Een van de eerste consequenties van een groeiend bewustzijn is een zeker isolement. De zekerheden van de wereld vallen weg. De zekerheid ook van een innerlijk en geestelijk beleven, vroeger gebaseerd op een waanwereld, wordt minder. In de plaats van voorstellingen, die eens zo eenvoudig en gemakkelijk waren, komen nu allerhande vragen. En het vervelende is, je kunt die vragen niet beantwoorden. Je zoekt naar een inhoud in het leven, maar je kunt die niet meer vinden en je gaat steeds meer jezelf nemen als toetssteen voor die wereld en voor alles wat door die wereld wordt gebracht. Dat brengt je bovendien nog in conflict met de werkelijkheid, want wat voor mij goed is, behoeft voor een ander nog niet goed te zijn. Wat voor mij waar is, behoeft voor een ander nog niet als waarheid te gelden. Juist de mens, die langzaam maar zeker ontgroeit aan de te grote beperkingen, is dus geneigd om voor anderen als arbiter, als leraar op te treden. Je kunt het niet, maar je zou het willen doen. Je vraagt je dan af, waarom jij dit of dat niet mag en een ander wel. Je gaat je ermee bezighouden dat de wereld je verdiensten eigenlijk niet erkent.

Het klinkt misschien een beetje vreemd, maar wist u dat juist een groeiend innerlijk bewustzijn heel veel mensen doet zweven tussen een meerwaardigheids- en een minderwaardigheidscomplex? Want je probeert alles te vertalen, maar je vertaalt het niet in de nieuwe termen van de nieuwe wereld, waarin je zo langzamerhand ontwaakt. Neen, je gaat het vertalen in de termen van je oude wereld. En in die oude wereld meen je dus recht te hebben op de erkenning van wat je bent, En dat is nu precies hetzelfde als een eend, die verwacht dat een kip mee gaat zwemmen. Dat kan niet. Daar is die kip niet voor gebouwd. Die maakt zich zorgen, omdat er een kikvors rustig een eind onder water gaat. En dan zegt de eend: Dat kan niet, ik ben wijzer, ik weet dat, ik kan dat. En daarom kun je dus zeggen:.

Een tweede consequentie is over al genie en een periode van instabiliteit. Je weet niet meer wat je wilt. Je weet eigenlijk niet eens meer wat waar is en wat niet.

Je geest treedt uit. Een groeiend bewustzijn betekent voor de geest een grotere vrijheid, een grotere mogelijkheid tot beleven en tot bereiken. Maar je bent niet rustig genoeg om dat alles zo maar te aanvaarden. Je zou het willen weten, je zou het precies willen ontleden en dat kun je niet, want de werelden die je betreedt beantwoorden niet aan het stoffelijk denken dat in jou nog heerst. Je komt tot allerhande problemen van meer materiele aard. Het is gemakkelijk te zeggen; Nu ja, wanneer je werkelijk het volle bewustzijn hebt gevonden, dan heb je geen eigendom nodig. Gooi dan maar alles weg wat je bezit, want je krijgt wat je nodig hebt. Maar je bent altijd gewend geweest om het anders te bekijken. Je hebt altijd gezegd; Ik moet zorgen voor dit en voor dat. En het volgend jaar moet ik zus zijn en zo. Je hebt tegen jezelf gezegd: Ik moet me aan regels houden, ik moet me beperken. Dat geldt niet, maar je probeert het toch te doen.

Het resultaat is, dat het groeiend bewustzijn enerzijds voert tot het nemen van vrijheden, die je met jezelf niet helemaal in overeenstemming kunt brengen. Het doen van gaven, bestedingen enz. waarvan je later tegen jezelf zegt: Maar kan ik dat nu wel? Je bent weer in conflict met de absolute vrijheid van de volbewuste en de gebondenheid aan zuiver redelijke en materiele overwegingen van degene, die een zeer beginnend bewustzijn heeft. Dat betekent dus ook op materieel vlak conflicten, conflicten, die soms zelfs worden voortgezet in het lichaam. Een typisch verschijnsel bij het, groeiend bewustzijn is dan ook steeds weer dat de fase van lijden, van ziekte wordt bereikt.

Wanneer we horen van Jezus of van andere groten, dan weten we dat zij zich terugtrekken; dat ze in de woestijn dertig dagen mediteren zonder spijs en drank (Ja, die drank nemen we dan maar met een korreltje zout, want dat is niet redelijk.) Maar in ieder geval, ze gaan de eenzaamheid in. Ergens ontberen ze. Ergens moeten ze zich onstellen; ze moeten tot iets nieuws worden.

De mens met een groeiend bewustzijn bereikt steeds weer een periode, waarin de oude wereld niet meer past, waarin het oude geloof geen inhoud en geen zin meer heeft, maar waarin het nieuwe nog geen vorm heeft. Dat is een periode van ongedurigheid, van voortdurende strijd,

van - ik zou haast zeggen - voortdurend ruzie met de hele wereld; en dan weet je voor jezelf: dit mag ik niet doen, maar je doet het.

U ziet dus, dat die consequenties, zeker zuiver stoffelijk bezien reeds, soms al groot kunnen zijn. Het is niet altijd het onbewustzijn, waarvan een mens ziek wordt. Het is heel vaak het groeiend bewustzijn, waaraan men zich door zijn vroegere wijze van leven of door karna niet kan aanpassen. En dan volgt er altijd een soort hergeboorte.

U ziet, we zitten met dit onderwerp toch ook weer vlak bij de Paasgedachte. Want op een bepaald ogenblik vraag je je af: Hoe moet het nu verder? Ik weet het niet meer. Alles wat ik heb gedaan, lijkt me zinloos. Alles wat er gebeurt, dat gaat aan me voorbij. Ik zou nu een nieuwe vrijheid willen nemen. Ik zou anders willen leven, anders willen beleven. Ik voel me gevangen en ik moet uit die gevangenis uitbreken. Maar dat gaat niet, want het bewustzijn moet leren dat wat gevangenis schijnt te zijn geen gevangenis is, begrijpen dat het graf (ik noem het naar zo), waarin het oude ligt, alleen kan worden verlaten, als je daarmee ook de wereld en de consequenties van dat oude achter je laat. En dan komt er altijd weer de tijd, dat je komt tot een recapitulieren. Dat is bij elke overgang zo. Wanneer je als mens sterft, dan is er een periode dat je je oude leven herbeleeft.

En zo vind je bij dat groeiend bewustzijn dus die overgangperiode, waarin je ineens niet meer vooruit kunt kijken of in de wereld kunt kijken en dan kijk je terug. Dan zie je alles wat vroeger beter, mooier en sterker was en waarin je vroeger zekerder was. En dan vraag je je af, of het nu wel de moeite waard is dat alles achter je te laten en of er geen weg is om dat oude terug te winnen. Maar dat gaat niet. Wie eenmaal is gegroeid, wie is ontwaakt, moet voortgaan. Zo ga je verder, tot het ogenblik dat je beseft: mijn opvattingen, de manier waarop ik mijn behoefte en mijn verlangens heb uitgedrukt, zijn niet in overeenstemming met wat ik werkelijk ben. Wat ik zeg te begeren en te zoeken in de wereld, de zorgen die ik mij maak in de wereld, passen niet meer bij mijn innerlijk wezen.

Dan begint de grote aanpassing. Ik geloof dan ook, dat we hier op deze Paasmorgen wel weer mogen citeren. Want Jezus vertoont zich wel aan de vrouwen, speciaal aan Maria Magdalena, maar hij zegt: "Wacht nog even, raak mij niet aan. Laat mij nog even met rust. Ik moet eerst ingaan tot het huis mijns Vaders."

Kijk, wanneer je je dus bewust wordt van die nieuwe tijd, van dat nieuwe bewustzijn, van dat nieuwe beleven, dan ga je de wereld wel weer in, maar het is nog te teer. Wat in je gegroeid is aan nieuw geloof, aan nieuw denken, aan nieuwe mogelijkheden en nieuw weten, dat is nog heel pril, zodat je bang bent het te beschadigen. Je kunt niet hebben dat de wereld het ziet. Je kunt niet hebben dat de wereld ziet dat je verandert, dat je anders denkt of leeft. Je kunt niet verdragen, dat de wereld je beroert; het zou kunnen breken. Je hebt een gevoel, of je uit glas bent; en de eerste de beste ruwe stoot zou je in gruzelementen doen vallen. Nu moet je de zaak eerst stabiliseren.

Zon stabilisatieproces is ook weer heel eigenaardig. Het bewustzijn - voor zover u dat als mens bezit - zal niet eens precies weten wat er gebeurt. Maar er komt een periode van onberoerd zijn, van een onbewust op een afstand houden van wat je eigenlijk wel zou willen doen en willen zijn en willen hebben. Je isoleert je nu van de wereld. Je beziet haar van een afstand; en het is net, of er ergens een grens is. Zoals dieren in een dierentuin met een grote muur, een gracht of een groot hek tussen zich en de overige wereld, zo sta je de zaak te bekijken.

Dan komt de fase, waarin dat groeiende bewustzijn het de mens mogelijk maakt om een aansluiting te krijgen. Niet met het leven, zoals hij dat tot nu toe heeft gezien, maar met een nieuwe kracht, een nieuwe intensiteit, een nieuw denken. Het is, alsof de tralies, de gracht, de muur, blijven bestaan, maar of je hebt geleerd er doorheen te gaan. Want indien het menselijk bewustzijn ver genoeg is gekomen, ontstaat er een innerlijk heiligdom. Vroeger had je een innerlijke droomwereld; een wereld, waarin al je idealen, je verlangens, je onderdrukte gevoelens werden uitgeleefd. Dat moet nu plaatsmaken voor een soort stilte. Een plaats, waarin je als het ware alleen bent met het licht, met de kracht.

Die isolatie is soms voor ons noodzakelijk. We moeten een heiligdom hebben, waarin we ons kunnen terugtrekken, omdat die volheid van belevingen, dat voortdurend je aanpassen aan anderen, zonder dat niet te dragen is. Denkt u maar aan Jezus' leven. Staat er niet elke keer, dat hij zich weer terugtrok in de woestijn? Dat is te begrijpen. Die goede man had ook genoeg

van al die leerlingen met hun vragen, al die mensen met hun onbenulligheden, terwijl hij in zich God had. Hij moest dan een ogenblik ademen, als het kon. In zichzelf diep ademen om weer te zijn: de Christus, de Messias. Dat is logisch.

En zo krijg je dat met een groeiend bewustzijn ook. In het begin is dat isolement (dat heiligdom) misschien alleen een enkele droom, die je uitspint. Een droom, die meestal nooit werkelijkheid wordt maar langzamerhand eerder een beleven. Het heeft niets meer te maken met mensen, met geesten of met werelden, zelfs niet meer met uittreding of met kleuren. Het is stilte, een soort beroerd worden door een nirwana, als u voelt wat ik bedoel. Daar is een rust, waarin je a.h.w. ademt met het hele Al en je weet niet eens wat je erin vindt. Maar als je eruit komt, dan is het of je opgeladen bent, of je sterker bent. Zo krijg je dus met het groeiende weten en de groeiende innerlijke rust die reserves het vermogen om op den duur in die rust God te vinden. Nu niet meer als het onbestemde dat je ondergaat, maar als het definitieve, het deel van jezelf a.h.w. iets dat je kent. Vanaf dat ogenblik is het niet meer noodzakelijk het isolement tot stand te brengen door je terug te trekken, maar wordt het eigenlijk meer een in jezelf keren. Je hebt die kracht steeds bij je. Je put er steeds uit. Je wordt niet meer beroerd door wat buiten je is.

Als een mens deze climax van bewustwordingen zou doormaken in een mensenleven, dan zou hij aan het einde dus niet veel meer zijn dan een acteur, die de rol speelt, welke past in de wereld, naar die gelijktijdig in zich een werkelijkheid leeft, die ver van de wereld is verwijderd, die er ver boven ligt.

Ik heb geprobeerd om dit alles nu eens kort en naar ik hoop ook tamelijk krachtig te zeggen. Maar daarmee hebben we de consequenties alleen beschouwd van uit een standpunt. Voor de mens, die in de wereld staat en die dat proces van de buitenkant meemaakt, ziet het er een tikje anders uit. Iemand, die dit bewustwordingsproces in zichzelf doormaakt, die voortdurend dichter bij een innerlijke werkelijkheid of een innerlijke kracht komt, die wordt in het begin een beetje vreemd. Je zegt dan: "God, wat heeft hij of zij?" Er is iets anders, maar je weet niet precies wat. Langzamerhand zeg je; "Wat worden ze lastig"; of: "Wat zijn ze vervelend", want ze reageren niet meer op dat wat voor de norm, het gemiddelde, is bestemd. Ze willen méér, ze willen anders. Wat een ander volmaakt vindt, daar hebben zij wat op te kritiseren. Wat een ander onvolmaakt en lelijk vindt, daar vinden zij juist hun kracht in. De band is verbroken; ze hebben niet meer de gelijke norm, de gelijke waardering. En voordat de bewuste (want die moet het ten slotte doen) zich heeft aangepast bij die ander, is er een tijd van wrijving. Dan krijg je het idee: God, wat verandert hij of zij. Want de mens, die innerlijk groeit, zal zijn krachten ergens anders gaan putten. Wanneer hij op aarde werkt, werkt hij op een andere manier. De denkprocessen verschillen zeer met die van vroeger, naar ook van de gemiddelde denkprocessen in de omgeving. De manier, waarop kracht wordt geput, is zo totaal anders, dat je je als mens in de buitenwereld soms afvraagt; Ja, is hij nu aardiger geworden of een idioot? Is ze nu helemaal gek geworden en helemaal losgeslagen of heeft ze ergens een nieuwe wijsheid? Je weet het niet. Voor de buitenwereld is het dus wel verduveld moeilijk om daarvoor enig begrip te krijgen. Het verschilt teveel van het normale. Men kan dat niet verwerken. En dat is voor degene, die de innerlijke bewustwording doormaakt moeilijk, want hij moet steeds blijven geven en kan steeds minder vragen. Hij kan steeds minder een antwoord verlangen op zijn ideeën, zijn denken of ervaringen.

Nu komt er gelukkig voor die buitenwereld altijd weer een periode, waarin degene die innerlijk een bepaalde nieuwe realisatie heeft doorgenaakt, weer terugkeert tot die wereld; naar nu op een heel andere manier. Degene, die eens misschien de stuwkracht was van het gezelschap, is nu de rust geworden. En degene, die vroeger besluiteloos was, neemt nu de besluiten. Degene, die vroeger de bescheidenheid in persoon was, neemt nu ineens harde maatregelen; maar zo worden steeds zo genomen, dat ze in overeenstemming zijn met de ander en diens behoeften.

Kijk, dat is nu een zeer belangrijk punt; er ontstaat dus wel weer een evenwicht, maar de verhoudingen veranderen. De buitenwereld zal het misschien niet altijd direct aanvaarden. Ze zal dat bemantelen, ze zal het opzij schuiven. Maar de verhouding, de relatie van de innerlijk bewustgewordene tot de buitenwereld wordt veranderd, doordat degene, die innerlijk is gestegen, leiding gaat geven. Vroeger heeft men misschien geprovoceerd. Nu neemt men eenvoudig het heft in handen. Men bepaalt zelf, maar waar men zich vroeger ontzettend druk maakte, daar is men nu de rust in eigen persoon.

Dan is het gevolg, de consequentie dus, dat er een systeem van harmonische werkingen ontstaat. Dat is dus niet alleen een harmonie, die b.v. uw eigen omgeving betreft, maar uw eigen wezen begint automatisch te verwerpen wat op dat ogenblik niet bij dat wezen past. En waar een mogelijkheid of waar een taak ligt, is het net of daar een schakelaar klikt, daar is de mogelijkheid dat je weet; nu dit, nu dat; nu moet ik bij wijze van spreken neutraal blijven; nu moet ik aanvallen en nu moet ik terugtrekken. Het is net, of je precies weet op welke manier je met die andere mensen, die dus innerlijk anders leven dan jij, contact moet krijgen.

En dan is de laatste fase, die ik vandaag met u wil bespreken (want ik merk: we krijgen inderdaad zo dadelijk nog een andere spreker), dat er dus ontstaat een opvangen van de ander; dus niet telepathisch. Denkt u niet aan een receptiviteit alleen, maar je voelt wat die ander nodig heeft, waar hij heengaat, wat de problemen zijn, wat de remmingen en wat de stuwkrachten zijn. Je voelt innerlijk de werkelijkheid van de ander aan. En omdat je in jezelf sterk bent geworden, je hebt ergens die plaats van rust, kun je dus van uit jezelf die ander a.h.w. rustig tegemoet komen.

Ik geef maar eens een voorbeeld; Je ontmoet een wildvreemd mens op straat; die mens zit in nood, je voelt dat aan. Dan zul je niet alleen die ander helpen; je gaat naar hen toe en je zegt wat. Maar, je doet het op de enige manier, waarop die ander dat op dat moment kan aanvaarden. Je hebt de keuze uit honderd mensen, waar je naar toe moet gaan. Je weet precies naar welke je moet toegaan. Niet bij naam maar het is of je er naartoe wordt getrokken, zoals twee verschillende polen van een magneet, die zich op elkaar richten. Deze vorm van harmonie is dus wel het hoogste, dat ik denk dat een groeiend bewustzijn aan de doorsneemens biedt.

Je kunt daarnaast je innerlijke harmonie met hogere waarden vergroten. Maar verdergaan dan dit, betekent het "ik" a.h.w. helemaal negeren. Dan krijg je een volmaakte zelfnegatie, waarbij de erkenning van het innerlijk alleen nog naar ligt in het leven van de goddelijke Kracht, terwijl je naar buiten toe alleen alles voor allen moet zijn, en dat bereikt de gemiddelde mens niet.

Ik hoop dus, dat ik in dit korte onderwerp duidelijk heb genaakt wat die consequenties zijn. En als u nu die symbolen bij uzelf herkent of de ontwikkeling, die ik vandaag heb geschetst, zo wil ik u vragen; begin dan alstublieft niet met u af te vragen, of u nu wel of niet geestelijk bewuster begint te worden want het is net als een cake, die in de oven staat: wanneer je voortdurend gaat kijken, of je bewustzijn groter is geworden, dan slaat het neer. Dus houdt u daarmee niet bezig. Houdt u bezig met de wereld, waarin u leeft, met hetgeen u voor die wereld kunt doen, wat u in die wereld kunt betekenen en laat de rest rusten.

Ik geloof, dat daarmee dan uw onderwerp zo goed als het kon, is behandeld. Neemt u mij niet kwalijk dat ik nu afscheid neem. Het is wel niet wat u misschien verwacht; een heel hoge gast op Paasdag (dat kan werkelijk niet op het ogenblik) naar het is in ieder geval een spreker, die wat meer gezag heeft dan ik, die over de Paasgedachte, de Paasviering misschien toch iets anders kan vertellen op een waardiger manier dan ik het zou kunnen doen.

Vrienden, ik dank u voor uw aandacht op deze zondag. Ik zou zeggen als buiten de wind een beetje guur is, zorg dat je ergens een beschut hoekje in jezelf hebt waar je luwte kunt vinden. Prettige Pasen.

o-o-o-o-o

Goedenmorgen, vrienden.

Het is de eerste Paasdag. De dag waarop men zich bezighoudt met Jezus' opstanding uit de dood. Men ziet dit als een geïsoleerd feit, maar ik zou op deze dag uw aandacht willen vragen voor enkele andere punten, die in het verhaal, in de overlevering zijn vergeten.

Jezus kon herrijzen uit de dood, omdat hij Jezus was. Maar zijn herrijzenis kon alleen betekenis hebben in een bepaalde tijd. Juist de verwarring van de periode waarin hij leefde, juist de behoefte van de mensen om zich te bevrijden van het oude en nieuwe wegen te leren gaan, hebben hen ertoe gebracht de aarde te betreden en hebben zijn herrijzenis genaakt tot iets, dat in de plaats kon komen van alle oude gedachte, van rijzende zon, van lente, kortom, van de lichtgoden, de zonnegoden.

Jezus, die gij op deze dag herdenkt en aanbidt is voor de primitieve mens een zonnegod. Hij is het wederkerende licht en niet alleen maar een Meester, die de dood overwon.

Elke tijd kent zijn problemen en spanningen. Maar wanneer die problemen en spanningen op een gegeven ogenblik zo sterk naar voren zijn gekomen dat een absolute omwenteling op aarde onvermijdelijk is, zo zullen er krachten optreden, die juist dan gestalte en vorm geven aan de vernieuwing.

Onze nieuwe wereldleraar heeft als profeet, als Meester, de aarde zeker een nieuwe impuls verschaft. Die impuls is niet belangrijk als leer in woorden, want een leer in woorden verbreidt zich langzaam. En zodra het gaat om woorden, dan zullen de mensen om de woorden vechten. Maar hij heeft een verandering gebracht in de sfeer van het leven. Hij heeft een nieuw element toegevoegd aan het gemeenschappelijk denken der mensheid. En zo is ook deze periode voor de aarde een voorbereiding van een Paasfeest, van een nieuwe ontwikkeling.

Het oude moet sterven. En het oude is niet alleen, zoals gij misschien denkt, een oude godsdienst of een oude leer, het is een aantal oude gebruiken. Wat sterven moet, wat onder moet gaan, dat is de gebondenheid van een maatschappij aan regels, die niet meer voor haar passen. Het is de binding van het menselijk bewustzijn aan voorstellingen, die voor die mens niet meer hanteerbaar zijn en het is het omwerken van oude denkbeelden, totdat zij passen in een groter concept van het heelal.

Gij zit nu hier bijeen op deze eerste Paasdag en gij zoekt lering. Maar de lering, die de oudheid u kon geven, kan alleen zin krijgen, indien zij in een nieuw verband wordt geplaatst. Gij kunt u bezighouden met het Christendom. Maar het Christendom heeft geen zin meer in deze tijd, tenzij het zich vernieuwt, tenzij de oude leer, de oude gedachten en de oude waarheden tot een nieuwe praktijk voeren.

Het is werkelijk een tijd dat vernieuwing noodzakelijk is. En altijd weer zullen wij in zo'n periode van verandering en vernieuwing ontdekken, dat ergens ook de regels voor de mens en voor de bewustwording veranderen. Ik wil u aan enkele punten uit het verleden herinneren.

Waarom konden de magiërs (en de magiërs waren niet alleen zoals gij misschien denkt tovenaars, maar zij waren in zekere zin heersers en vorsten) naar de kribbe toe van het kind Jezus. Niet vanwege een wonderdadige ster, geloof mij dit. Zij hebben in de sterren gelezen; en meer niet. Maar zij erkennen het nieuwe, en zij als magiërs, als de beoefenaars van de geheime kunsten, zij wensen zich te binden met die nieuwe kracht. Het heeft geen zin om je te beroepen op het oude en gelijktijdig de mogelijkheden en werkingen, die in het nieuwe liggen, terzijde te leggen. Zij verbonden zich met Jezus al voordat hij was geboren, want voor zijn geboorte waren zij reeds vertrokken en reisden zij naar Bethlehem. En wanneer wij zien, hoe steeds weer de wijsgeren en de wijzen ergens gereageerd hebben op deze nieuwe kracht, op deze Jezus, dan beseffen wij: Ook voor ons is het de tijd om een nieuwe regel te vinden, een nieuwe kracht, een nieuwe wijze van beleven en van werken.

Gij zult beseffen, dat de op zichzelf aangename gemoedelijkheid van deze zondagochtendbijeenkomsten haar doel niet meer kan bereiken op het ogenblik, dat de inwerking, de invloed onder mens en geest anders wordt. Gij zult u realiseren, dat zelfs de manier van het geven van lering haar betekenis moet verliezen, wanneer du eis van het nieuwe anders wordt. En de eisen der vernieuwing zijn anders. Wij willen daarom in deze periode, dat wij dit nog kunnen doen, gaarne zo nu en dan uw aandacht vragen voor punten die kunnen bijdragen tot uw persoonlijke aanpassing aan deze vernieuwing. Ik wil u dit in korte regels geven.

1° Het oude dienen wij steeds te respecteren, maar het nieuwe dienen te leven.

2° Wanneer ik in mij een wet of een noodzaak erken, zo staat zij boven alle wet en noodzaak, die uit het oude is voortgekomen, want het oude sterft, maar het nieuwe leeft voort.

3° Alle wijsheid, die ik heb vergaard, heeft alleen zin, wanneer daar op een nieuwe wijsheid kan worden opgetrokken. Datgene echter, wat niet beantwoordt aan de werkelijkheid of wat geen mogelijkheden geeft tot verdere ontwikkeling, moet terzijde worden gezet.

Ik moet iets nieuws zoeken. Vernieuwing betekent in vele gevallen een nieuwe manier om een oude taak te volvoeren, niet een terzijde leggen van alle taken. Een nieuwe kracht betekent niet, dat het oude terzijde wordt gesteld zonder meer, maar dat een nieuwe kracht er een

intensiteit en een belevingsmogelijkheid aan geeft, een verwerkelijkingsmogelijkheid, die tot dat ogenblik niet bestond.

Het gezag van de oude tijden valt. Elke nieuwe tijd in zichzelf is een anarchie, waarin een ieder voor zich moet streven en gelijktijdig voor het nut van het algemeen. Geestelijk geldt dit boven alles. Er zijn leerstellingen, er zijn krachten, er is licht en er zijn mogelijkheden, maar een ieder moet die voor zich verwerken. Een ieder moet deze tot werkelijkheid maken; en niet alleen maar in zijn gedachten, maar in het totaal van zijn leven en vooral in zijn benadering van anderen.

Elke nieuwe tijd betekent het verbreken van slavenbanden uit het verleden. Dit betreft niet alleen verhoudingen in de wereld maar vooral karmische banden. Deze verbreking echter heeft geen zin, tenzij zij wordt vervangen door een andere, een nieuwere, een vrijere verhouding. Het kiezen van een vrijer en gelijktijdig meer persoonlijk als verantwoordelijkheid gezien contact met de wereld is het eerste kenteken van deze vernieuwing in de kosmos.

Een leermeester zal u in de oudheid zeggen wat gij moet doen. Hij zal u in een daarop volgende periode zeggen wat gij moet denken. In deze nieuwe periode zal hij u slechts zeggen wat hij denkt. Te leven in en met de gedachten van hen, die hoger zijn, is het kenteken van een beginnende inwijding, van een beginnende innerlijke vernieuwing. Wat gij kunt puur uit de gedachten van anderen, is waardevol; niet datgene wat zij u zeggen te doen en wat zij u verbieden. Leer u in anderen in te denken. Leer a.h.w. op te gaan in de denkbeelden en krachten van leraren. Ik wil u waarschuwen voor een ander verschijnsel, dat juist de vernieuwing scherp kentekent.

In een anarchie heeft een ieder zijn recht, en zijn verplichting is hetgeen hij zich heeft opgelegd en zelf heeft aanvaard. Er zullen zeer veel afwijkingen zijn van wat gij juist of goed acht. Er zullen zeer veel afwijkingen zijn van wat gij nog interessant of belangrijk acht. Er zullen zeer veel omwentelingen zijn, waarbij gij - die altijd aan het woord hebt gehecht - eerst moet leren aan de sfeer te hechten of omgekeerd. Maar de verandering, die door u wordt beoordeeld, verliest een groot gedeelte van haar waarde. De verandering, die door u wordt beleefd, is echter onmetelijk sterk en groot in haar waarde. Wat gij van uit uzelve volbrengt, mag nimmer worden volbracht voor allen. Het moet worden volbracht voor degenen, die gij erkent en met wie gij werkelijk tot samenwerking kunt komen.

Het is geen tijd om een nieuw systeem op te bouwen, dat gij aan de wereld wilt voorleggen. Het is wel een tijd om uw persoonlijk leven te vernieuwen en daarin met degenen, die daarbij zijn betrokken, een vernieuwing tot stand te brengen.

Het is geen tijd om terug te keren tot de bijgelovigheden van de oudheid, maar het is wel een tijd om de krachten van de nieuwe tijd weer te gebruiken, ook al lijkt dit magie. Het is de tijd om het streven naar een innerlijk bewustzijn te veranderen en niet met een ontleedmes zichzelf voortdurend te inciseren op de tafel der redelijkheid, maar zichzelf innerlijk te laten gaan in de gevoelsbeleving en de gevoelswereld, totdat men daarin een punt van verzadiging vindt door krachten.

Ge ziet, dat zelfs deze enkele regels voor u wat verwarrend zijn en dat zij een nadere overweging behoeven.

Pasen is niet alleen maar het opstandingsfeest van een mens. Pasen is de innerlijke hergeboorte, die voor een ieder mogelijk is. Maar een hergeboorte gaat altijd gepaard met een periode van verwarring. Vergeet niet, dat Jezus door zijn discipelen ook niet zonder meer werd ontvangen, maar dat zij wilden spreken, dat zij hen wilden aanraken, ja, dat Thomas zijn vinger in de wonde in de zijde van zijn Meester wilde steken, voordat hij geloofde.

Denk niet, dat de wereld u aanvaardt, wanneer gij herrijft, wanneer gij u vernieuwt. Zij zal ook eerst moeten onderzoeken, of gij toch nog wel dezelfde mens zijt. Zij zal moeten nagaan, of gij dezelfde mogelijkheden, dezelfde krachten nog bezit. Wat gij zijt geworden, weet zij niet. Zij moet u geheel nieuw erkennen en geheel nieuw aanvaarden en op een heel andere wijze. En daarbij wil ik u dan een raad geven;

Verwacht nooit, dat de wereld u onmiddellijk aanvaardt, zoals gij in uw vernieuwing wilt zijn. Verwacht ook niet, dat de wereld u een nieuwe status zal bereiden. Verwacht slechts dat ge datgene, wat in u tot sterkte en kracht is geworden, datgene wat werkelijk nieuw is, zult

kunnen uiten op uw wijze. Ken daarbij geen angst, geen schaamte, geen voorbehoud, naar ken daarbij alleen de waarheid, die in u leeft.

Bedenk dat datgene, wat gij vaak ziet als stoffelijk en onbelangrijk, geestelijk vaak grote belangrijkheid heeft. Richt u dus niet alleen op het materiele en bedenk dat het vaak gemakkelijker is om een lichamelijke schaamte terzijde te stellen dan de schaamte voor de waarheid, die in je leeft. Maar de waarheid van je wezen te leven, dat is het begin van de herrijzenis, dat is het je tonen aan anderen.

En als ik mag besluiten door mijn raad nog enigszins af te ronden:

Bedenk, dat Jezus voor hij als leraar tot zijn leerlingen ging, het brood brak met anderen.

Bedenk, dat gij - ook wanneer grote krachten in u wonen - in de eerste plaats mens moet zijn met de mensen, maar dat uw beroep niet mag zijn op de mensheid maar op de innerlijke kracht in u.

Bedenk verder, dat de mens rond u niet altijd zal kunnen beseffen wat in u is geschied, zodat gij het zult zijn die u bij deze mens, bij deze wereld moet aanpassen; en het ongekeerde kan niet worden verwacht.

Ik ben ervan overtuigd, dat de steeds sterker wordende krachten van licht en de steeds grotere intensiteit ook voor u ergens een verandering van leven, van innerlijk zijn zullen betekenen. Tracht deze niet redelijk te omschrijven, maar aanvaardt ze. Zoek niet naar een uitweg uit hetgeen ge nu zijt, maar laat het worden herboren tot iets nieuws. Dan ben ik ervan overtuigd, dat Paasfeest ook voor u meer betekent dan die eenvoudige herdenking van de herrijzenis van Jezus en dat het licht van Pasen voor u is een persoonlijk ervaren en niet slechts een legende, die in het verleden al verbleekt.

Vrienden, ook ik wens u deze feestdagen veel genoeg, maar ik wens u in deze tijd van hernieuwd licht en hernieuwde kracht bovenal een innerlijk opstaan uit datgene wat u thans besloten houdt, een doorbreken van de muur, waarmee gij u nu gescheiden voelt van de wereld en van verwerkelijking van al wat voor u belangrijk is.

Ik wens u toe het inzicht, waardoor gij op een nieuwe wijze in deze wereld beantwoordt aan de nieuwe invloed en kracht en kunt werken tot heil van allen.